

Лебедєва О.А.,
асpirант Класичного приватного університету

ДОСЛІДЖЕННЯ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ У ПОСТКРИЗОВИЙ ПЕРІОД

Анотація. Проведено статистичний аналіз макроекономічних показників України за період 2007-2012 рр. Здійснено дослідження економічного розвитку України у посткризовий період на основі формування інтегрального показника її розвитку. Узагальнено етапи формування інтегрального показника економічного розвитку держави.

Ключові слова. Економічний розвиток, держава, макроекономічні показники, статистичний аналіз, інтегральний показник, вагові коефіцієнти, нормалізація.

Annotation. In modern terms the operation of socio-economic processes relevant issue is the monitoring of economic development for the target areas. The aim of the study is to summarize the results of economic development in the post-crisis period on the basis of formation of integral index, which is a sum of products of normalized macroeconomic indicators of Ukraine and weights computation which occurred in the proportion of the "golden section", which accounts for an important component to 0.62 and less important - at 0.38. The best value of the integral index of economic growth close to 1, and worst of all - zero. Analysis of statistical indicators of economic development based on the study of individual development trends in different fields, the calculation of the standard deviation, coefficient of variation shows considerable variability and significant deviations of their mean value, which confirms the imbalance of the economic system of Ukraine and the gradual decline in the overall trends. The analysis of the integral indicator of economic development of Ukraine shows a significant reduction in the period of the global financial crisis in 2009, economic recovery process since 2010 and a gradual slowdown in growth in the period 2011-2012, which indicates the need for immediate adaptation of anti-crisis measures state to the realities of today. The main problems of economic development of Ukraine remained the state's economy dependent on external demand and exports, although the experience of European economies, focusing on final consumption, demonstrating better results by stimulating domestic demand. Considered it appropriate coordination of economic processes on the state finding no external financial support, which only increases the national debt, and own ability to stabilize the situation by reorienting economic development strategy of the state to the final consumer and social welfare.

Keywords: economic development, government, macroeconomic indicators, statistical analysis, integral factor weights normalization.

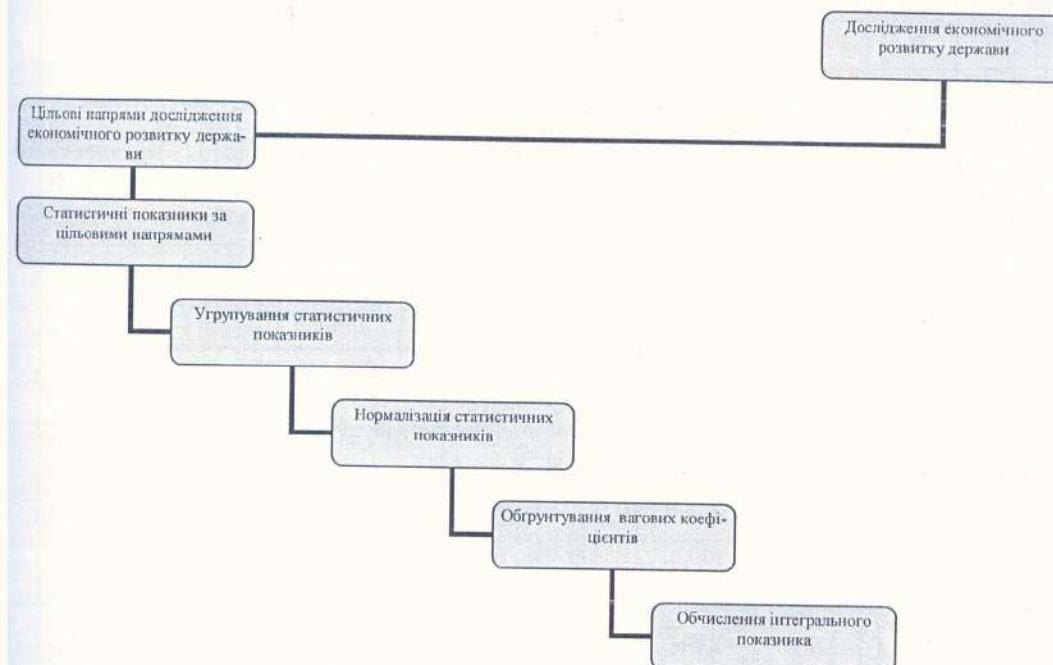
Постановка проблеми. Кризові явища 2008-2009 рр. загострили проблеми сучасного економічного розвитку України, продемонстрували існуючі диспропорції, дисбаланс розвитку в секторах економіки держави та неспроможність державного сектору стримувати негативний вплив чинників, що гальмують відновлювальні процеси в економічній системі. Незважаючи на розроблені та впроваджені антикризові заходи, вітчизняний розвиток економіки стримується через наявність застарілих проблем у функціонуванні економічних суб'єктів господарювання. В умовах розвитку наступного етапу випробування економічної системи України на міцність та відновлювальність, актуальним питанням залишається узагальнення результатів антикризових заходів держави та суб'єктів господарювання, шляхом оцінювання макроекономічних показників розвитку держави за останні шість років.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання економічного розвитку держави розглядаються вченими в контексті соціально-економічних процесів, що відображені в працях таких вітчизняних вчених, як О.І. Амоша, Є.О. Балацький, В.М. Гесць, І.В. Запатріна, О.П. Кириленко, Т.С. Клебанова, К.В. Павлюк, Л.Н. Сергєєва, О.К. Єлісеєва, С.М. Харазішвілі та ін. Важливий вклад в дослідження цих питань зроблено наступними зарубіжними вченими: В. Велфе, Я. Пшиступа, О. Устенко, Т. Желюк, С. Єрохіна, А. Новак, В. Семиноженко, О. Бабанін. Проте, вивчення питання посткризового розвитку держави набувають особливої актуальності в умовах сучасних соціально-економічних процесів в Україні.

Метою статі є узагальнення результатів економічного розвитку держави у посткризовий період на основі формування інтегрального показника.

клад основного матеріалу дослідження. Для формування об'єктивних вивів щодо економічного розвитку України цільно узагальнити етапи дослідження

з даного приводу, див. рис.1. Інформаційною основою дослідження економічного розвитку України стали її макроекономічні показники за період 2008-2012 рр.

1. Узагальнення етапів дослідження економічного розвитку держави

Цільовими напрямами дослідження економічного розвитку держави обрано показальний сектор економіки, інфляції, номінального сектору, обмінних курсів, зведеному бюджету, державного бюджету, та кредитів, середньомісячної зарплати працівників. Статистичні показники, що характеризують зазначені наприємами, представлені в табл. 1.

Аналізом табл. 1, 2 простежуємо наступенції економічного розвитку держави. У 2009 рік, період впливу фінансово-економічної кризи, спад статистичних показників але на 2009 рік, період впливу фінансово-економічної кризи. Також, у 2012 році відбувається зменшення темпів росту всіх показників економічного розвитку, що говорить про зниження ефекту антикризових заходів держави та нової хвилі негативних наслідків. Суттєвий спад у 2012 році демонструється показниками: індекс реального валового народного продукту, індекси усіх прямих іноземних інвестицій, приват-

Демонструють приріст у 2012 році лише наступні показники: видатки зведеного бюджету, видатки державного бюджету, номінальна заробітна плата, за умов скорочення темпів росту показників за доходами по всім рівням бюджетів, що говорить про дисбаланс доходно-видаткової структури бюджету.

Досліджуючи показники середніх квадратичних відхилень, можна відмітити, що найбільше відхилення від середнього показника, а й відтак найнижчу вірогідність отримання якісно однорідних даних для проведення точного прогнозу, мають такі економічні показники, як номінальний ВВП, валова додана вартість в кінцевих цінах, валовий національний дохід, споживання, валове нагромадження, обсяг експорту товарів та послуг, обсяг імпорту товарів та послуг, доходи зведеного бюджету, видатки зведеного бюджету, доходи державного бюджету, видатки державного бюджету, грошова база. Тобто, переважна кількість макроекономічних показників на протязі досліджуваного періоду є нестабільними за значенням.

Таблиця I

Основні макро-економічні показники розвитку України [1]

Показник	2007 р.	2008 р.	2009 р.	2010 р.	2011 р.	2012 р.	σ	$v, \%$
Номінальний ВВП, млн.грн.	720731	948056	913345	1082569	1302079	1408889	234498,34	22,07
Індекс реального ВВП	107,9	102,3	85,2	104,1	105,2	100,2	7,38	7,32
Валова додана вартість в кінцевих цінах, млн.грн.	634794	824176	796481	954159	1119801	1211886	196634,50	21,29
Баловий національний дохід, млн.грн.	204190	225810	267344	345113	441452	544153	121611,37	35,98
Споживання, млн.грн.	558581	758902	772826	914230	1113008	1269601	236220,62	26,31
Балове нагромадження, млн.грн.	203318	264883	155815	199918	270019	257335	41929,35	18,62
Індекс споживчих цін	116,6	122,3	112,3	109,1	104,6	99,8	7,42	6,70
Індекс цін виробників промислової продукції, %	123,3	123	114,3	118,7	114,2	100,3	7,76	6,71
Індекс цін на будівельно-монтажні роботи, %	125,4	130,1	108,6	118,9	118,6	109	7,86	6,64
Індекси цін реалізації продукції с/г, підприємствами с/г, %	138	110,3	106,4	130	113,6	106,8	12,12	10,31
Рахунок поточних операцій, млн.дол.США	-5272	-12763	-1732	-3018	-10245	-14761	4915,62	61,71
Обсяг експорту товарів та послуг, млн. дол. США	58335	78708,6	49294	63164,6	82186,4	82337,4	12794,17	18,54
Обсяг імпорту товарів та послуг, млн.дол.США	65598,6	92003,3	50606,6	66189,9	88843,4	91364,4	15843,25	20,91
Прямі іноземні інвестиції, млн.дол.США	9218	9903	4654	5759	7015	6627	1839,37	25,56
Обмінний курс в середньому за період, (грн/ 100 дол США)	505	526,72	779,12	793,56	796,76	799,1	130,54	18,65
Обмінний курс в середньому за період, (грн/ 100 Євро)	691,79	770,8	1086,79	1053,29	1109,18	1027,06	162,89	17,03
Доходи зведеного бюджету, млн.грн.	219939,1	297844,6	272967	314506,3	398553,6	445454,3	75841,98	23,34
Видатки зведеного бюджету, млн.грн.	226035,7	309216,2	307399,4	377842,8	416853,6	492394,9	85847,51	24,19
Доходи державного бюджету, млн.грн.	165942,1	231686,3	209700,3	240615,2	314616,9	346025,5	61233,45	24,35
Видатки державного бюджету, млн.грн.	174235,9	241454,5	242437,2	303588,7	333459,5	395661,8	71711,44	25,45
Приватизація, млн.грн.	2459	482	808	1093	11480	6763	4017,37	104,42
Грошова база, млн.грн.	141901	186671	194965	225692	239885	255283	37764,83	18,21
Грошова маса М3, млн.грн.	396156	515727	487298	597872	685515	773199	125965,67	21,87
Середньомісячна заробітна плата працівників, грн.	1351	1806	1906	2239	2633	3025	551,14	25,52
Номінальна заробітна плата, скоригована на ІСЦ, у %	115	106,8	91	109,7	108,9	114,4	7,99	7,43

Номінальний
Індекс реальності
Валова додана
млн.грн.
Валовий національний
Споживання, грн.
Балове нагромадження
Індекс споживчих цін
Індекс цін виробників промислової продукції, %
Індекс цін на будівельно-монтажні роботи, %
Індекси цін реалізації продукції с/г, підприємствами с/г, %
Рахунок поточних операцій, млн.дол.США
Обсяг імпорту товарів та послуг, млн. дол. США
Обмінний курс 100 дол США
Обмінний курс 100 Євро)
Доходи зведеного бюджету
Видатки зведеного бюджету
Доходи державного бюджету
Видатки державного бюджету
Середньомісячна заробітна плата працівників, грн.
Номінальна за
індекс споживчих року

Середні показників я споживчих і промислової виробництва-монтажні продукції сільгосподарських, номінальна на інде мальні значення макроекономічні. Таким казниками об'єктивний сувати сучасні за показі значне варіації прямами, тою елементами розвитку. До

Таблиця 2

Темпи росту макро-економічних показників розвитку України, %

v, %	Показник	2008 р.	2009 р.	2010 р.	2011 р.	2012 р.
22,07	Номінальний ВВП, млн. грн.	131,54	96,34	118,53	120,28	108,20
7,32	Індекс реального ВВП	94,81	83,28	122,18	101,06	95,25
21,29	Валова додана вартість в кінцевих цінах, млн. грн.	129,83	96,64	119,80	117,36	108,22
35,98	Валовий національний дохід, млн. грн.	110,59	118,39	129,09	127,92	123,26
26,31	Споживання, млн. грн.	135,86	101,83	118,30	121,74	114,07
18,62	Валове нагромадження, млн. грн.	130,28	58,82	128,30	135,06	95,30
6,70	Індекс споживчих цін	104,89	91,82	97,15	95,88	95,41
6,71	Індекс цін виробників промислової продукції, грудень до грудня	99,76	92,93	103,85	96,21	87,83
6,64	Індекс цін на будівельно-монтажні роботи, грудень до грудня попереднього року, %	103,75	83,47	109,48	99,75	91,91
10,31	Індекс цін реалізації продукції сільського господарства сільськогосподарськими підприємствами (крім малих)	79,93	96,46	122,18	87,38	94,01
18,54	Рахунок поточних операцій, млн. дол. США	242,09	13,57	174,25	339,46	144,08
20,91	Обсяг експорту товарів та послуг, млн. дол.	134,93	62,63	128,14	130,11	100,18
25,56	США					
18,65	Обсяг імпорту товарів та послуг, млн. дол. США	140,25	55,01	130,79	134,23	102,84
17,03	Прямі іноземні інвестиції, млн. дол. США	107,43	47,00	123,74	121,81	94,47
23,34	Обмінний курс в середньому за період, (грн/ 100 дол США)	104,30	147,92	101,85	100,40	100,29
24,19	Обмінний курс в середньому за період, (грн/ 100 Євро)	111,42	141,00	96,92	105,31	92,60
24,35	Доходи зведеного бюджету, млн. грн.	135,42	91,65	115,22	126,72	111,77
25,45	Видатки зведеного бюджету, млн. грн.	136,80	99,41	122,92	110,32	118,12
104,42	Доходи державного бюджету, млн. грн.	139,62	90,51	114,74	130,76	109,98
18,21	Видатки державного бюджету, млн. грн.	138,58	100,41	125,22	109,84	118,65
21,87	Приватизація, млн. грн.	19,60	167,63	135,27	1050,32	58,91
25,52	Грошова база (на кінець періоду), млн. грн.	131,55	104,44	115,76	106,29	106,42
7,43	Грошова маса МЗ (на кінець періоду), млн. грн.	130,18	94,49	122,69	114,66	112,79
	Середньомісячна заробітна плата працівників, грн.	133,68	105,54	117,47	117,60	114,89
	Номінальна заробітна плата, скоригована на індекс споживчих цін, у % до попереднього року	92,87	85,21	120,55	99,27	105,05

Середнє квадратичне відхилення таких показників як індекс реального ВВП, індекс споживчих цін, індекс цін виробників промислової продукції, індекс цін на будівельно-монтажні роботи, індекс цін реалізації продукції сільського господарства сільськогосподарськими підприємствами (крім малих), номінальна заробітна плата, скоригована на індекс споживчих цін, мають мінімальні значення, що говорить про стабільні макроекономічні результати за цими напрямами. Таким чином, прогнози за даними показниками можуть мати точний та об'єктивний характер та більш реально описувати сучасні тенденції розвитку.

За показниками варіації простежується значне варіювання і мінливість за всіма напрямами, тобто економічна система за своїми елементами має нестабільний характер розвитку. До показників зі значною мінливі-

стю, при якій коефіцієнт варіації становить понад 25%, віднесено ВНД, рахунок поточних операцій, споживання, показники прямих іноземних інвестицій, видатків державного бюджету, приватизації та середньомісячної заробітної плати працівників, що свідчить про нестабільність та високий ризик при функціонуванні економічної системи. З низьким рівнем мінливості, тобто коефіцієнт варіації дорівнює до 10%, відзначено показники за всіма видами індексів та номінальної заробітної плати, скоригованої на індекс споживчих цін. Інші статистичні показники мають середній рівень мінливості.

На наступному етапі дослідження групуємо статистичні показники за їх характером. Деякі показники мають стимулочний характер розвитку, а інші, – навпаки, дестимулуючий. Дане групування необхідне для проведення відповідного нормування статисти-

чних показників, що представлені в різних одиницях виміру.

Далі необхідно прийняти рішення щодо методу обґрунтування вагових коефіцієнтів для статистичних показників. На наш погляд, доречно застосувати пропорцію «золотого перетину», за якою основні показники припадають на частку 0,62, а другорядні – на частку 0,38. В даній пропорції було розкладено одиницю на складові, які пропонується використати як вагові коефіцієнти для макроекономічних показників. Статистичні показники досліджувалися на предмет коре-

ляційних зв'язків. Усі показники були згруповані за щільністю зв'язків на 4 групи: 1 група – $R^2=0,9$; 2 група – $R^2=0,8$; 3 група – $R^2=0,7$; 4 група – $R^2=0,6$, інші – статистично незначущі. Для кожної групи показників обирається ваговий коефіцієнт, що відповідав рівню її значущості. Сума добутків нормованих статистичних показників та вагових коефіцієнтів буде являти собою інтегральний показник економічного розвитку держави, динаміку якого зображене на рис. 2. Найкраще значення інтегрального показника – 1, а найгірше – 0.

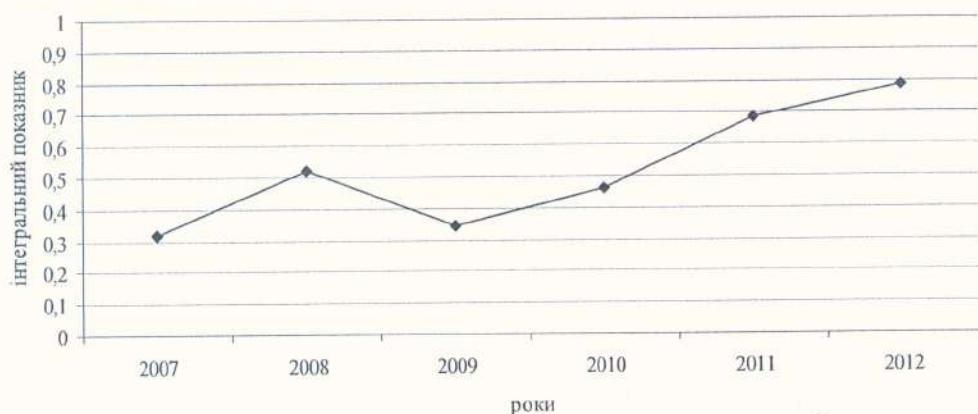

Рис. 2. Інтегральний показник макроекономічного розвитку України [за розрахунками автора]

Таким чином, за даними рис. 2 підтверджується глибока криза в економіці держави у 2009 році, та вже з 2010 року спостерігається підвищення значення інтегрального показника макроекономічного розвитку України, що свідчить про позитивні відновлювальні тенденції економічних процесів.

Проте, за 2012 р. темп росту інтегрального показника скоротився на 34%, що становить 114% проти 148% у 2011 році. Тобто, незважаючи на зовнішню підтримку та внутрішню мобілізацію ресурсів, країні не вдалося вивести економічну систему з кризи, тому прогнозуємо спад економічного розвитку у наступні роки.

Висновки. За результатами дослідження макроекономічного розвитку України спостерігаємо кризові явища у 2009 році та відновлювальні процеси з 2010 року по 2011

рік. Проте, суттєве стримання темпів росту інтегрального показника з 2012 року підтверджує про поступове погіршення та спад економічного розвитку держави. Основною проблемою економічного розвитку України так і залишилася залежність економіки держави від зовнішнього попиту та експорту, хоча досвід європейських економічних систем, що зорієнтовані на кінцеве споживання, демонструє кращі результати за рахунок стимулювання внутрішнього попиту. В даній ситуації доречно максимально зосередитися на координації економічних процесів держави на пошуку не зовнішньої фінансової підтримки, яка тільки збільшує державний борг, а власних можливостей стабілізувати ситуацію за рахунок переорієнтації економічної стратегії розвитку держави на кінцеве споживання та соціальний добробут.

Список використаних джерел

- Україна: перспективи розвитку (консенсус-прогноз); Міністерство економічного розвитку і торгівлі України. – Вип.33, 2013р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.me.gov.ua/control/uk/publish/category/main?cat_id=73499

УДК: 631.95

ОРГА

Анотація
зації обліку фінансової відображення в секторі та та операції уможливлення здійснення організації обліку ності сучасних п

Ключові слова

Аннотація
організації учення та підготовки інформації аудита та аудиторської діяльності
Предложена по содержания и в

Ключові слова

Abstrac
financial investment records of operations of stakeholders, the performance of financial audit and its impact on the financial statement
Keywords:
accounting, finan

Постановка
господарювання бачення речі обліку

емств, які орою залежать сподарювання до уваги кризи, облік більш ефективні формували приемства. сьогодення кового проінвестицій.

Аналіз
цій. Проблеми та практик
тического джерела баз на практичні